

Forslag til veiledninger for bruk av kunstig intelligens ved HVL

Innholdsfortegnelse

Om arbeidet	2
Om tekstene	2
Deltakere	2
Tekst 1: KUNSTIG INTELLIGENS (KI) OG ETIKK - NYTT HOVUDET, OG SUNN FORNUFT	4
Tekst 2: Veiledning og råd til god KI-støttet undervisning.	5
Tekst 3: Rettleiingar og erklæring om samarbeid	8
A) Rettleiing til studentar	8
B) Erklæring om samarbeid	8
C) Rettleiing om bruk av hjelpemiddel og kunstig intelligens (KI)	8

www.hvl.no/kunstig-intelligens/

Om arbeidet

Arbeidet i gruppa startet opp den 17. november 2023. Medlemmene konstituerte seg, og Anne Kristin Rønsen påtok seg å lede prosessen ut vårsemesteret 2024.

Gruppa ble enig om å se arbeidet i tre faser.

Den første fasen består av å få ut veiledninger så raskt som mulig, og helst for vårsemesteret 2024.

Den neste fasen vil dreie seg om et dypere dykk i den etiske dimensjonen av KI. Målet er å kunne bidra til en mer solid plattform for HVLs ansatte og studenter når de skal gjøre valg og avveininger som involverer bruk av kunstig intelligens.

Til slutt, i den tredje fasen, vil det være behov for å justere veiledninger og retningslinjer etter hvert som teknologien og virkelighetsbildet endrer seg. Gruppa har derfor ikke satt noe punktum for den siste fasen, men ser det som nødvendig å åpne for at de samme medlemmene ikke nødvendigvis er med i alle tre fasene.

Veiledninger

Gruppa, slik den er satt sammen i dag, ønsker ikke å komme med annet enn veiledninger. Å utvikle retningslinjer vil kreve at gruppa har jurist med seg, noe den ikke har. Det kan og diskuteres hvorvidt KI som felt er modent for retningslinjer ennå. Gode retningslinjer krever inngående kjennskap til tematikken som skal reguleres. Når det skal utvikles retningslinjer vil gruppa anbefale at disse ikke utvikles på detaljnivå, men gir mulighet for videre eksperimentering og innovasjon for studenter og ansatte i fagfeltene ved HVL.

Om tekstene

Det er i alt utviklet tre tekster og alle skal betraktes som forslag fra gruppa. Den første omhandler etiske forhold i møte med KI og består av 8 refleksjonspunkt for både studenter og ansatte. Så kommer en lærerveiledning der det gis råd til hvordan undervisere kan forholde seg til KI i undervisningssammenheng. Tekst tre består av tre deler: a) studentveiledning, b) erklæring om samarbeid og c) veiledning om bruk av hjelpemiddel og KI. Tekst 3 er frivillig å bruke hvis relevant for arbeidskrav, oppgaver, eksamensinnleveringer med mer. Den gjør det mulig for studenter å gjøre rede for hvordan kunstig intelligens er benyttet i utarbeidelse av arbeidet som leveres inn.

Deltakere

Den tematiske undergruppen «KI retningslinjer og anbefalinger» ble satt sammen av medlemmer av KI koordinatorgruppen supplert av andre med kompetanse og interesse for temaet. Det har vært et poeng at det skal være tverrfaglig representasjon med både vitenskapelige og administrativt tilsatte, samt studentrepresentant.

- [Anne Kristin Rønsen](#), Prodekan for utdanning, Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett (gruppeleder)
- [Bernt Humberst Hagen](#), Seniorrådgivar, Avdeling for studieadministrasjon
- [Jon Øivind Hoem](#), Førsteamanuensis, Institutt for kunstfag
- [Djenana Jalovic](#), Førsteamanuensis, Institutt for helse og funksjon
- [Morten Morlandstø](#), Seniorrådgivar, Avdeling for utvikling av læring og undervisning
- [Alexander Papas](#), Studenttingsmedlem, Tilknytt Høgskulen på Vestlandet
- [André Seidel](#), Assisterande instituttleiar, Handelshøgskulen HVL
- [June Audsdotter Stafsnes](#), Universitetsbibliotekar, Bibliotek

HVL, 1. mars 2024

Tekst 1: KUNSTIG INTELLIGENS (KI) OG ETIKK- NYTT HOVUDET, OG SUNN FORNUFT

- **Du er forfattar av eige verk¹!** Du er like fullt forfattar av eige verk, også etter at fleire KI-verktøy er gjort tilgjengeleg.
- **Drege nytte av KI-verktøy sin innsats?** Sjelvsagt heilt i orden, for saman blir vi gode. Men hugs å oppgi kjelde der du har drege nytte av anna enn dine eigne tankar og idear. Du ville vel ikkje likt om andre tok æra for alt det gode du hadde utforma, ville du?
- **Hjelpemidlar – heilt ok!** På same måte som du er sjåfør i eigen bil eller eigen sykkel, uavhengig av kor mange hjelpemiddel du har til rådighet, er du sjåfør og ansvarleg for at hjelpemidla fungerer godt nok. Automatiserte fjernlys kan gjere feil, det same kan KI verktøy.
- **KI – som dialogpartnar** Vi seier ja takk til å ha fleire å diskutere og snakke fag med. Men ikkje stol meir på KI-baserte dialogar enn du ville gjort med familie eller venner, sjølv den beste KI-venen kan ta feil frå tid til anna.
- **Ta eit medviten val!** Kva nytte vil du ha av KI-verktøyet her? Er den nytten berre ein snarveg til målet, eller ein reell støtte til verket ditt og læringa di?
- **Kunnskap er makt!** Du som forfattar av verket har eit ekstra ansvar for å vite at det du fortel vidare er korrekt. Ikkje stol på at ulike KI-verktøy er av same oppfatning, dei formidlar det dei trur er rett. Nokre gonger er det korrekt, det dei formidlar. Andre gonger er dei heilt på jordet!
- **Nettvett!** På same måte som du ikkje dreg på Tinderdate utan å tenkje deg om, skal du heller ikkje godta all informasjon og hjelp utan vidare. Hugs at mange KI-verktøy baserer svara sine på den informasjonen den har tilgong til, og denne informasjonen er ikkje alltid den beste. Er svara og dialogen KI verktøya kjem med korrekt? Samsvarer dette med det du veit frå før?
- **Som eit kvart anna verktøy!** KI-baserte verktøy er ikkje ulik andre verktøy og kjelder. Vurder innhaldet og sjølv programmet som du ville gjort med andre kjelder.
- DITT VERK! DITT ANSVAR!

¹ Tekst, illustrasjon, bilete, formlar, kodar av ulike sjangrar, dokument, osv.

Tekst 2: Veiledning og råd til god KI-støttet undervisning.

A Forståelse, kritisk tenkning og å holde seg informert om KI

Som underviser er det avgjørende å være konstant oppmerksom på følgende aspekter når man bruker kunstig intelligens (KI) i undervisningen:

1. Forstå hvordan generativ KI fungerer:
 - Gjenkjenn at KI, som store språkmodeller (Large Language Model, LLM), fungerer ved å analysere store datasett for å generere nytt innhold. Den identifiserer mønstre i disse dataene for å produsere resultater som ligner på treningsmaterialet.
 - Husk at KI ikke 'forstår' innhold på samme måte som mennesker, men opererer gjennom mønstergjenkjenning og prediktiv modellering.
2. Vær oppmerksom på data-bias i KI:
 - Forstå at resultatene fra KI kan gjenspeile skjevheter som finnes i treningsdataene. Dette kan inkludere kulturelle, kjønnsrelaterte eller ideologiske skjevheter.
 - Det er viktig å integrere denne forståelsen i undervisningen din, slik at du sikrer en kritisk og informert tilnærming til KI-generert innhold.
3. Gjenkjenn og adresser KI-hallusinasjoner:
 - Vær klar over at KI noen ganger kan generere 'hallusinasjoner', eller resultater som er faktisk feilaktige eller meningsløse, på grunn av sin prediktive natur.
 - Verifiser alltid nøyaktigheten av KI-generert innhold før du bruker det i undervisningssammenhenger.
4. Fremme kritisk tenkning og faktasjekking:
 - Oppmuntre studenter til å kritisk evaluere og faktasjekke KI-generert innhold. Skap et læringsmiljø der analytisk tenkning og spørsmål blir verdsatt.
5. Hold deg informert om KI-utviklinger:
 - Oppdater kunnskapen din om KI-fremgang. Dette hjelper deg med å tilpasse undervisningsmetodene for å effektivt utnytte de nyeste KI-teknologiene.

B Etisk integrasjon av kunstig intelligens og progressive vurderingspraksiser

Hvis man tar i bruk kunstig intelligens (KI) i utdanning, er det avgjørende å nærme seg det med en etisk og kritisk tankegang. Denne delen beskriver underviseres ansvar når de bruker KI, og sikrer at våre praksiser ikke bare støtter læring, men også opprettholder etiske standarder.

1. Oppmuntre til bruk av KI og tilpasse vurderingsformater:
 - Ta i bruk KI som et læringsverktøy: Vi oppfordrer til systematisk å teste ut KI i undervisningen. Motiver studentene til å bruke det som supplement til egen læring og kritisk tenkning.
2. Sikre like læringsmuligheter for alle studenter:
 - Like tilgang for alle studenter: Sørg for at alle studenter har samme mulighet til å få tilgang til og lære fra KI-verktøy hvis de er en obligatorisk del av undervisningen. Likeverdig tilgang er avgjørende for å unngå digitale skiller i læringsopplevelsen blant studentene.
3. Etisk bruk av KI og undervisers ansvar:
 - Vær bevisst på etikk i KI: Som underviser må du være oppmerksom på og håndtere etiske spørsmål som dataintegritet, samtykke, opphavsrett og KI-bias. Hvordan KI brukes i klasserommet ditt reflekterer ditt engasjement for disse etiske standardene.
 - Ta ansvar for bruk av KI: Det er essensielt å ha en god forståelse av hvordan KI fungerer og dets begrensninger.
4. Utvikling av eksamens- og vurderingsstrategier:
 - Revider tilnærminger til studentevaluering og vurdering. Tilpass vurderingsmetodene dine til:
 - Vurderinger i miljøer som ikke tillater bruk av KI-verktøy, som skoleeksamener og muntlige vurderinger.
 - Vurderinger i miljøer som tillater bruk av KI-verktøy og eksplisitt anerkjenner at studenter samarbeider med KI, slik at læringsresultater vurderes med dette i betraktning.
 - Oppdater vurderingsmetodene jevnlig: Med muligheten for bruk av KI-verktøy er det anbefalt å kontinuerlig utvikle hvordan man tester og vurderer studentenes læring.

C Forbedring av undervisning og læring med KI

Bruk av kunstig intelligens (KI) innen utdanning handler ikke bare om å holde tritt med teknologien – det kan også handle om å forbedre undervisnings- og læringsopplevelsen på meningsfulle måter. Her er noen tiltak du kan vurdere:

1. Integrering av KI i pensum:
 - Inkludering av KI som en læringsforbedring: Bruk KI for å gi dybde til undervisningen din. Dette kan bety å bruke KI for personlig tilpassede læringsopplevelser eller som et verktøy for å automatisere visse oppgaver, slik at du får mer tid til å fasilitere studentenes engasjement.
 - KI som tema i undervisningen: Vurder å inkludere KI som et tema i faget ditt, hvis hensiktsmessig. Dette hjelper studentene med å forstå teknologien de bruker og dens implikasjoner i den større verden.
2. Samarbeidslæring med KI:

- Fremme samarbeid med KI: Vurder prosjekter der KI er en del av gruppearbeidet. Dette hjelper ikke bare studentene med å lære å bruke KI konstruktivt, men lærer dem også verdien av samarbeid i en teknologisk setting.
- Diskusjon og kritisk analyse: Legg til rette for kritiske diskusjoner om KI-resultater (tekst eller bilder generert av KI). Utforsk kritisk hvordan KI påvirker ditt fagområde. Dette fremmer kritisk tenkning om teknologiens rolle også i samfunnet og hvordan KI påvirker fag.

D Støtte, tilgjengelighet og inkludering i bruk av kunstig intelligens (KI)

For at KI skal bli vellykket integrert i utdanning, er det viktig å tilby tilstrekkelig støtte, muligheter for å utvikle KI-kompetanse og sikre at KI-verktøy er tilgjengelige og inkluderende. Her er noen tiltak som kan vurderes:

1. Tilby støtte og ressurser:

- Teknisk og pedagogisk støtte: Sørg for at det finnes ressurser tilgjengelig både for deg og studentene dine, slik at dere kan lære om og bruke KI effektivt. HVL tilbyr opplæring og brukerstøtte når det gjelder KI.
- Kontinuerlig læring og utvikling: Hold deg engasjert i faglig utvikling for å holde dine ferdigheter og kunnskap om KI oppdatert.

2. Sikre tilgjengelighet og inkludering:

- Gjør KI-verktøy tilgjengelige: Sørg for at alle studenter, uavhengig av deres tekniske ferdigheter eller bakgrunn, har tilgang til KI-verktøy som HVL tilbyr. Dette bidrar til å forhindre en digital kløft i klasserommet.
- Inkludering i KI: Vær oppmerksom på de ulike behovene til studentene dine. Bruken av KI bør støtte læringsprosessen for alle, ikke skape barrierer.
- Begrensninger og skjevheter i KI: Vær oppmerksom på innebygde skjevheter i KI-verktøy. Legg til rette for kritisk undersøkelse av disse skjevhetene og hva som inkluderes i KI-genererte resultater.

Tekst 3: Rettleiingar og erklæring om samarbeid

A) Rettleiing til studentar

Fleire brukar kunstig intelligens (KI) i studiet sitt. Dersom alle hjelpemiddel er tillatne på eksamen, kan du bruke KI, som til dømes ChatGPT (UiO GPT, Copilot eller liknande).

Når du gjennomfører eksamen ved HVL er du ansvarleg forfattar. Om du vel å hente informasjon ved hjelp av KI-verktøy (som ChatGPT), må du likevel verifisere innhaldet. Du bør derfor vise til kjelder og oppgi referansar. Dersom bruk av KI verkar inn på resultatet av funna dine, metode for analyse eller datahandsaming, skal du gjere greie for denne bruken i arbeidet ditt.

Les etiske rettleiingar før du begynner arbeidet ditt. Her finn du råd til korleis du kan bruke KI på en føremålstenleg og transparent måte.

Punkta over gjeld for heile HVL, men hugs at utdanningar og emne kan ha ytterlegare retningslinjer for arbeid med eller innlevering av arbeidskrav og eksamensarbeid. I så fall skal fagansvarleg gjere studentane merksame på kva for retningslinjer som gjeld.

B) Erklæring om samarbeid

Er arbeidet gjort av deg aleine eller saman med nokon? Sett kryss:

- Arbeidet er gjort av meg aleine.
- Arbeidet er gjort i samarbeid med andre. Eg er ansvarleg for heile arbeidet saman med dei andre forfattarane.
- Arbeidet er gjort i samarbeid med andre. Eg er ansvarleg for delar av arbeidet. Kva deler eg er ansvarleg for er spesifisert i teksten.

C) Rettleiing om bruk av hjelpemiddel og kunstig intelligens (KI)

Tips til metodedelen av arbeidet og/eller diskusjonar med rettleiar omkring KI-baserte hjelpemiddel.

Merk: Bruk av KI er tillate, så lenge noko anna ikkje er spesifisert i oppgåva. Ved å gjere greie for din bruk av KI er du transparent omkring din eigen arbeidsprosess og metode.

Eksemplar på bruk av KI.

- Tekstgenerering, der delar av teksten er produsert med hjelp av KI-verktøy.

- Skriveassistanse, der ein eller fleire av ideane eller framgangsmåtane er foreslått og utvikla ved hjelp av KI-verktøy
- Analyse, kor KI-verktøy har blitt brukt til behandling og analyse av data.
- Assistanse ved koding, der av koden/algoritmane i arbeidet er laga med hjelp av KI-verktøy.
- KI-verktøy har blitt brukt for produksjon av resultat – slik som figurer, tabellar, talverdiar og liknande.
- Bildeskaping: Eit eller fleire av bileta/figurane er generert ved hjelp av KI.

Viss KI-verktøy har vore brukt på andre måtar – spesifiser.
